

Sarunu festivāls "dvESma"

Es jūtos daļa no sabiedrības grupas

Vai bērns zina labāk?

Pēc vakariņām trīsreiztrīsnieki pulcējās nelielos bariņos visapkārt muižas teritorijai, lai piedalītos sarunu festivālā "dvESma", kas veidots pēc ikgadējā sarunu festivāla "Lampa" parauga. Es pievienojos sarunai "Vai bērns zina labāk?", kuru moderēja Rinalds Rudzītis. Diskusijas pamatmērķis, kā jau norādīts tās aprakstā, bija censties apvienot "ģimenes pieredzi ar jaunatnes politikas skatījumu uz jauniešu līdzdalību, un ar bērnu tiesību un labbūtības perspektīvu, īpaši pievēršoties jautājumam: kā veidot drošu un jēgpilnu iesaisti valsts attīstībā un drošībā?"

Sarunas iesākumā Ako vērsa uzmanību uz pētījumu par bērnu labbūtību krīzes situācijās, kurās noskaidrojies, ka vecākiem bieži vien ir tendence uz bērniem raudzīties kā priekšmetiem, kuri kaut kur jāpārvieto un jāpaglābj, turpretī iztaujāti bērni, jo īpaši tie, kas jau bija sasnieguši astoņu gadu vecumu, sevi saredzēja kā līdzvērtīgu resursu un spējīgus palīdzēt, piemēram, nest mantas. Šim pārrāvumam tajā, kā sevi redz bērni, un kā viņus uztver viņu vecāki, sarunas gaitā pieskāriemais vairākkārt, arī runājot par, piemēram, Ziemassvētku vai valsts svētku pasākumu veidošanu skolās un to, ka bērni bieži tiek uztverti kā butaforijas, nespējīgi paši ar savu galvu izplānot vai noorganizēt pasākumu. Kā gaišais piemērs tika minēts kāds gadījums skolā, kur, pēc audzētāja nāves, viņa skolabiedriem tika dota telpa pašiem izlemt, kā tie vēlētos izrādīt pēdējo cieņu savam aizgājušajam draugam.

Kā ārkārtīgi būtiska tika uzsvērtā nepieciešamība ļaut bērniem un jauniešiem

pašiem kļūdīties un, kas vēl svarīgāk – pašiem uzņemties atbildību un meklēt risinājumu pielautajām kļūdām. Kā piemērs tika minēts gadījums ar sienā izsistu caurumu, kura labošanu uzņēmās paši cauruma izdauzītāji, kā arī pieminēta 1980. gadā ASV izdotā grāmata "Kā runāt ar bērniem, lai bērni klausītos, un kā klausīties, lai bērni runātu", ko sarakstījušas pedagoģes Adele Fābere un Elēna Mazliša, sadarbojoties ar klīnisko psihologu Haimu Gimotu. Lai arī sarakstīta sen, tā iesākama kā labs piemērs, lai aplūkotu, kā veiksmīgi risināt dažādas problēmsituācijas ar bērniem un jauniešiem, lai mācītu viņiem veselīgu atbildību.

Sarunā iesaistītie vecāki minēja, ka, savā pieredzē manījuši, ka bērnam pašam jāizprot darbību sekas un jāuzņemas atbildība, piemēram, ja gribas, var dejot līdz diviem naktī, bet tad arī jāapņemas pašam septiņos no rīta mosties.

Tika izcelts arī jautājums par dažādo paaudžu rīvēšanos, jo īpaši skolās, kur vairums pedagogu ir gen x vai vecāki, un viņu autoritatīvā pieeja bērnu audzināšanai nesapas ar to, kā vairumu gen alfas audzinājuši to vecāki, t.i., šiem skolotājiem manāmas tendences domāt hierarhiski, nevēlēties dot bērniem rīcības brīvību, gribēt izlemt lietas viņu vietā un izvairīšanās no eksperimentālākas pieejas, piemēram, kopīgu notikumu plānošanai.

Kā labo piemēru jauniešu iesaistei Randa uzsvēra signālvēlēšanas, kas šogad noritēs pirmo reizi, ļaujot nepilngadīgajiem vēlēšanās dot arī savu balsi (tā gan neskaitīsies kopējā

balsu skaitā). Ir cerība šādi gūt jaunās zināšanas, aktivizēt jauniešu partiju aktivitāti, rīkot arī diskusiju paneļus un, galu galā, radīt janiešiem sajūtu, ka viņu viedoklis kādu tiešām interesē, jo, kā minēja Dens, kurš šobrīd mācās vidusskolā, šobrīd viņš skolā nemana lielu iesaisti no skolēnu puses. "Tieši devītklasnieki ir neaktīvi, un tie ir taisni tie cilvēki, kuri tūliņ dosies uz tehnikumiem vai uzsāks darba gaitas – tie ir nākošie pieaugušie, un man ir bažas, ka nākotnē vēlētajū aktivitāte piedzīvos arvien lielāku kritumu," pārdomās dalījās Dens. Renda piebalso, ka dati šo raižu pamatotību tikai apliecinot, piebilstot, ka skolās lielākoties pilsoniskās prasmes netiek attīstītas, uzsvāru liekot uz, (piemēram, kā tas ir TOP skolās) – atrašanās vietu skolu reitingos. Psihologijas studente Evelīna izcēla digitālās vides ietekmi, kā arī to, ka mācību laikā vidusskolā bija izteikti jūtams, ka telpā atrodas bars svešu cilvēku, kuru starpā nav nekādas kopības sajūtas.

"Ja tiek dota tam vajadzīgā telpa un mikrofons, bērni spēj paši risināt savus konfliktus un problēmas," atzina Ako.

Jautājums, ko bērni un jaunieši gribētu dzirdēt vairāk, ir – kā Tev šķiet, kā mēs šo varam risināt?

Domājot par to, kā veicināt līdzdalību un veidot kopienas, daži vecāki piezīmēja, ka brīžam ir grūti mudināt bērnu aktīvi iesaistīties jēlcādos lielākos procesos, ja pašam pieaugušajam nav sajūta, ka viņu balss kādreiz ir tikusi uzklausa.

Dienas kārtība trešdien, 1.07.

- 8.00**
Ķermeņa un gara modināšana
- 9.00**
Brokastis
- 9.40**
Dienas tēma un TV
- 10.10**
Rīta ievirzes
- 13.00**
Pusdienas
- 14.00 – 16.30**
Pēcpusdienas ievirzes
- 17.00 – 18.45**
Pievakares ievirzes,
Apvārsnis ar Anitu Braunu
- 19.00**
Vakariņas
- 20.00**
Koncertizrāde “Annas tantes piruetes”
un 3x3 tautas bumba
- 21.45**
Vakara pasaciņa un vakara dziesma
- 22.00**
Brīdis MAN. Elizabete Lukšo-Ražinska,
lasījums no stāstu krājuma “Netīro
matu diena”
- 22.00**
Danči, nīkšana, nakts viesis

RĪT, 2.07.

Brīdis MAN

2. jūlijā plkst. 22.00 notiks Elizabetes Lukšo-Ražinskas lasījums no viņas stāstu krājuma “Netīro matu diena”.

Grāmata seko līdzī kādas jaunas varones dēkām, it kā pieticīgām, taču līdz sirds dziļumiem svarīgām – no asiņainām mēnešreizēm skolā, līdz izmisīgiem centieniem tikt pie bērna. Tie ir stāsti par pieaugšanu, kas, balansējot uz dokumentālās prozas robežas, likumo cauri bāriem un bērnības takām, uzved kalnos, bet reizēm ļauj vienkārši blenzt gaismīnās, kas atmirz asfaltā.

Elizabete Lukšo-Ražinska (1990) ir rakstniece un scenāriste. Viņa ir viena no bērnu iemīļotās grāmatu sērijas “Emī un Rū” autorēm, bet kā scenāriste strādājusi pie filmas “Pastkarte no Romas”, kas pagājušajā gadā tika atzīta par Latvijas gada labāko pilnmetrāžas spēlfilmu. Lukšo-Ražinskas stāsti un esejas kultūras medijos publicētas kopš 2014. gada, bet 2025. gadā izdotā “Netīro matu diena” ir autores pirmā grāmata pieaugušajiem.

Sarunu festivāls “dvESma”

Sarunas par dabas un cilvēka mijiedarbību

Diskusija “Daba un cilvēks Latvijā: kas kavē ilgtspējas pārmaiņas?”, bija kupli apmeklēta. Klātesošos satrauca ne tikai tas, ko spējam vai nespējam darīt mēs katrs dabas daudzveidības un ilgtspējīga dzīvesveida veicināšanā un klimata pārmaiņu mazināšanā, bet arī – kā spējam ietekmēt lielos uzņēmumus un politikas veidotājus. Lietas, ko ikviens varam sākt

darīt jau šodien, ir – ēst mazāk gaļas, veidot kompostu, šķirot atkritumus vai vienkārši samazināt darba slodzi un vairāk skatīties dabā un dabas ritmos.

Jautājums, ko ierosināja sanākušie – ko mēs visi kopā varētu darīt, lai arī 3x3 saieti kļūtu par ilgtspējīgāku notikumu? Viela pārdomām!

Tina

Sarunas par drošību un sabiedrības lomu Latvijas aizsardzībā

Daudziem nav skaidrs, ko tad isti darīt, ja ir drošības apdraudējums. Protams, visi ir dzirdējuši par 72 stundu somu un citas informācijas druskas, bet joprojām ir daudz neskaidrību. Lai gan latviešu sakāmvārdi saka – pieklauvē pie koka un nelaime aizies garām, bet dzīvē tā tas nestrādā. Un vislabāk gatavoties apdraudējumam ir miera laikā.

Pirmais padoms: izdomā sliktāko situāciju un apdomā, ko darīsi. Uz jau konkrētiem jautājumiem atbildes var meklēt dažādos resursos. Tad tu jau būsi daudz gatavāks.

Otrais padoms: 72 stundu soma var arī nebūt milzīga tirgus soma ar konserviem, tajā jābūt

resursu kopumam, lai tu vari autonomi izdzīvot šīs 3 dienas. Atkal – apdomā, kas ir šie resursi. Ēdamās un dzeramās lietas, dokumentu papīra kopijas u.c.

Trešais padoms: pārbaudīt informāciju (no vairākiem avotiem) un mēģināt saprast, cik liels ir patiesais apdraudējums.

Ceturtais padoms: apdomāt, kas ir tas, ar ko tu vari palīdzēt. Viena cilvēka kompetencē ir lidināt dronu, cita – runāt ar cilvēkiem.

Un, pats galvenais – saglabāt racionālu prātu un nekrist panikā.

Gatis

Apvārsnis

Dziesmu svētki ir jēgpilns darbs

Tāda ir Apvāršņa viesā Karīnas Vasiļevskas-Dās prezentācijas nosaukuma pirmā daļa. Sociālantropoloģijas doktore, kuras pētnieciskais darbs pērnvasar saistīts ar Latvijas mazo koristu ķermeniskajām sajūtām Skolēnu Dziesmu un deju svētku laikā, stāstu iesāka ar lasījumiem no sava pētījuma. Tajā precīzi atklājās notikumi un sajūtas, ko bērni piedzīvo: gan nogurdinošos mēģinājumus, kas reizēm balansē uz “veselīguma” robežas, gan eiforiskās emocijas un patriotismu, ko bērni izjūt, būdami daļa no šīs izredzēto grupas. Viena piektā daļa visu Latvijas bērnu piedalās Skolēnu dziesmu svētkos. Šis pētījums ir unikāls ar to, ka tajā atklāts tieši tas, ko jūt un domā paši bērni.

Secinājums? Par spīti asiņainām kājām, ģiboņiem un bailēm no pērkonā, Dziesmu svētki ir jēgpilns darbs, kas atmaksājas. Un pētniece to dēvē arī par tādu kā mūsdienu iniciācijas rituālu – jaunieši, pārvarot grūtības, pieaug un kļūst par citu cilvēku.

Tina

Krūmu dziesma

Vietējā izloksne – iemācīties un paņemt kādu vārdu līdzī uz mājām

Kurķis – titars	Ūļavoj – uzdzīvo
Sukne – drēbe	Trapinēt – ātri miņāties
Šķērzkats – ķirzaka	Ģirts – iereibis
Vjāpla – nenopietns	Ringts – siena pants
Gapele – dakšiņa	Vacaine – atmata
Šķiņķot – dāvināt	Škvarkas – circeņiši pēc cūku tauku izkausēšanas
Kudlas – matu pinkas	Cvaneitis – lauzties
Našturkas – kreses	Koss – klepus
Skareņa – lakats	Graums – pērkons
Burnaseņš – žakete	Rosōds – stādu dobe
Bredzēt – lamāties	Špiļka – saspraude
Pleknei – tup	Brikns – slihts
Voguls – vabole	Dzirkles – šķēres
Atbūda – pali	Šķelpšņi – kalmes
Untažmale – lauka mala	Rašpapeirs – smilšpapīrs
Jaktējas – spēlējas	Vērbas – pūpoli
Zababoni – mānticība	Pervēties – krāsoties
Veidrēkšņi – vīgriezes	Orūds – graudu apcirknis
Vargle – varde	
Žabravōt – ubagot	
Varazēt – zilēt	
Grūpti – zemes kukuržņi	
Skuts – eglīšu biezoknis	
Dirža – sikсна	
Špetns – dūsmīgs	
Bodrai – garlaicīgi, bailīgi	
Švoks – slihts	
Gapele – dakšiņa	

Ievirzes

TV ziņas

Ik rītu plkst. 9.40 sporta zālē piesaka dienas tēmu un rāda TV ziņas – tas ir svarīgs dienas iesākums!

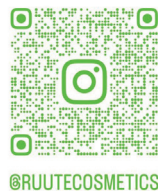
Ievirzes

Radi pats savu kosmētiku

Ievirze, kurā top gan serumi,
gan dezodoranti

Ieva Mauriņa vada pievakares ievirzi “Radi pats savu kosmētiku”, kur dalībnieki gatavo vienkāršus ikdienā lietojamus kosmētikas produktus.

Ieva ir līdzīpašniece Ruute Cosmetics, kur top aromterapijas produkti un dabīga kosmētika. Savukārt Ruute Academy viņa dalās savā pieredzē ar citiem kosmētikas ražotājiem, palīdzot sakārtot produktu dokumentāciju, ieviest labas ražošanas prakses principus un reģistrēt kosmētikas līdzekļus.

Ievirzes pirmā diena sākās ar ķermeņa skrubiņu gatavošanu, nākamajā dienā tapa sejas serumi. Rīt paredzēta dabīga dezodoranta un lūpu balzama gatavošana, bet noslēgumā dalībnieki iepazīs ēteriskās eļļas un aromterapiju, katrs izveidojot savu aromterapijas maisījumu.

Īpaši aizrauj jauniešus

Atsaucība ir ļoti liela – grupas ir pilnas katru dienu. Visvairāk šī tēma interesē jauniešus, īpaši meitenes agrīnajos pusaudžu gados. Ieva cenšas iemācīt, kā dabiski rūpēties par savu ādu, nepārslogojot to ar dažādiem kosmētikas līdzekļiem, un parāda, ka daudz ko iespējams pagatavot arī mājās.

Lai arī dalībnieku ir vairāk nekā sākotnēji plānots, vienmēr izdodas atrast risinājumu, lai ikviens, kurš atnācis, varētu pagatavot un paņemt līdzi savu kosmētikas produktu.

Taujāta par mākslinieku vakardienas ekspozīciju klēti, Ieva atzinīgi vērtē ideju izmantot smaržu kā papildu sajūtu mākslā. Viņa pati iepriekš piedalījies projektā, kur kopā ar mākslinieci tika radīts aromāts meža tematikas izstādei. Izstādes laikā difuzorā tika izplatīta mitra meža smarža, ļaujot apmeklētājiem, skatoties gleznas, vienlaikus izjust arī meža aromātu.

Līdz saieta noslēgumam ievirzes dalībnieki būs pagatavojuši vairākus ikdienā lietojamus kosmētikas produktus un ieguvuši zināšanas, ko varēs izmantot arī mājās.

Uldis

Koka taures

“Pēc taures izmēra var noteikt cilvēka ego lielumu,” smejas ievirzes dalībniece Elza Miezīte. “Es taisu mazu taurīti apmēram 50 cm garu, jo es jau sapratu, ka arī ar nelielu darbs būs smags. Mēs visi bijām mežā, izvēlējamies kokus, tad ar cirvīti veidojam formu. To es iemācījos! Un pēc tam ar slīmeņu pieveļējam. Tagad viss jāizdara, cik labi vien var, tad mūsu pasniedzējs Andris Roze apstiprinās, tad koks tiks sazāgēts uz pusēm, izgriezts līdz 1 cm biezumam istajā formā, un tad atkal limēts kopā. Visam jābūt precīzi!”

Man ir divi praktisko ieviržu skolotāji, no kuriem viens saka – “acumērs nav mērs”, bet otrs – “es redzu līdz milimetram”. “Katram sava pieeja,” Elza nosmej.

“Vai ir svarīgi kāds koks?” Elza apdomājas. “Šķiet, ka ne, jo ievirzē esam izvēlējušies dažādus kokus. Gan izmērā, gan šķirnē. Skaņa katrai taurei jau arī atšķirsies.”

Lai izdodas paspēt un gaidīsim taurētāju pirmo koncertu!

Gundega

Ievirzes

Cilvēks. Vide. Dizains

Divas nedēļas kopš sava antropoloģijas maģistra aizstāvēšanas, ar mērķi turpināt pilnveidoties jomā, kur saplūst lietu, telpas un cilvēku attiecības, nonācu ievirzē, kuras mērķis ir, izmantojot dizaina sprinta pieeju, apgūt dizaina domāšanas metodi.

Ja var ticēt metodes aprakstam, ar to piecu dienu laikā iespējams atrisināt sarežģītas problēmas, izstrādāt jaunas idejas un testēt prototipus, lai kas tie arī būtu.

Divās pirmajās dienās kopā ar ievirzes vadītāju Ugu Kalendri centāmies pakļūt

zem smalkā bebreniešu kopienas sociālā auduma. Gada līdz šim karstākajā dienā bija iespēja staigāt pa Bebrenes ielām un plāpāt ar nejausi satiktiem, taču vienmēr atsaucīgiem cilvēkiem. Otrajā dienā dizaina sprinteri intervēja četras vietējās kopienas pārstāves, cenšoties saprast, kā viņas uztver Bebreni un kā iztēlojas tās nākotni. Interviju rezultātus mēs kodējam, grupējam un apvienojām. Domājot par Bebreni, es sevi uztveru teju kā vietējo, taču pieredzētais, man radīja iespēju uz vietu paskatīties citām acīm.

Edgars

Vilku mācība

Stāsta ievirzes vadītājs Gustavs Krūmiņš, kurš to vada kopā ar savu tēti Jāni Ati Krūmiņu. Gustavs to vada pirmo reizi, bet iepriekš vairākus gadus pats ir bijis dalībnieks šajā mācībā, tāpēc jau zinājis, kas mežā notiks. "Mežā kā jau mežā – daudz odu! Ievirzē nāk

puikas un mācās lietas, ko tikai mežā var iemācīties. Man patīk, ka bērni man uzticas, jo esmu savējais un, iespējams, neesmu tik nopietns kā Jānis. Un, ja man piedāvās, labprāt vadišu šo ievirzi arī citu reizi."

Gundega

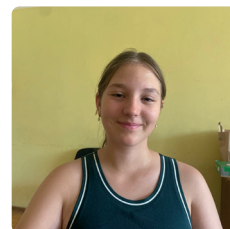

Jaunās šalkas

Kas Tev liek justies pieņemtam?

Ernests Rokpelnis

Es jūtos pieņemts tad, kad man apkārt ir mana ģimene un draugi.

Isabella Švajnzgere

Kad mani draugi un ģimene saprot, kā es jūtos un mani atbalsta.

Rēzija Baltalksne

Man pieņemtai liek justies cilvēki, kas ir apkārt, atbalsta un ir līdzās man. 3x3 kopiena ir lieliska vieta, kur atrast savu "Es", jo 3x3 ir kā viena liela ģimene, kurā cits citu pieņem.

Gustavs Krūmiņš

Manuprāt, tas, kas cilvēkam liek justies pieņemtam, ir piedošana. Ja es esmu kaut ko izdarījis ne tā, bet man par to piedod, es jūtos vajadzīgs un novērtēts, pat tad, kad es neesmu parādījis savu labāko pusi.

Pauline

Ģimene

Dzimto ģimene: Piederības sajūtu katrs cilvēks var radīt pats

Jānis (38) bērībā mūžīgi bija ceļā no Rīgas uz laukiem Krustpilī, kur dzimusi un augusi viņa mamma Ausma (70), kas studiju gados pārcēlās uz galvaspilsētu un tur iestrēga, kā jau tas mēdz notikt. Kamēr Jāņa māsa ir īstas rīdzinieces, Jānis pats nekad tāds nav juties. Savukārt Jāņa sieva Džeina (39) nāk no Saldus. Abi iepazīnās Rīgā, folkloras kopā un sadancojās. Piedzimstot pirmajam bērnam, Jānis un Džeina nolēma pārvākties uz laukiem – uz Krustpili, bet tad gluži nejauši Jānis uzgāja sludinājumu ar darba piedāvājumu Viesītē.

Ar Dzimto ģimeni tiekamies pašā vakarā pēc Sarunu festivāla “dvESma” diskusijas par Sēlijas identitāti, vakara dziesmas un pat vakara pasaciņas. Klāt ir arī Dzimto bērnu pulks – Irbe (1), Audris (5), Jumis (7) un Liepa (9). Par sēļu identitāti, kļūšanu par vietējiem un 3x3 kopienu ar Dzimtajiem sarunājas Elizabete Lukšo-Ražinska.

Jums ir interesants uzvārds. Vai jūs kaut ko par to zināt?

Ausma: Jā! Uzvārds ir manu vecvecvecāku, no Krustpils pagasta, Kūku ciema “Veseļiem”. Dzimtas leģenda stāsta, ka uzvārdu ir devis barons Korps savai istabenei un dārzniekam, kopā ar to dāvinot arī zemi, kas ir mūsu dzimtas mājas. Mājas grāmata no 1875. gada. Un, kad dalīja uzvārdus, tad teica: “Dzimtais” – domājot, ka no dzimtās vietas.

Jānis: Man ir mazliet cita versija. No mammas brāļa. Krustpils, starp citu, ir Daugavas otrā krastā – tā nav Sēlija, tas ir tur, kur sākas Latgale, bet tas ir ļoti tuvu Sēlijai. Tur ir tā dzimtas vieta. Mūsu māju puduris saucas “Veseļi”, un arī baronam bija sava Veseļu muiža. Un tā kā nelielā apkārtnē bija divi Veseļi, tad brīdī, ka dalīja uzvārdus, vajadzēja saprast, kurš nāk no kuriem Veseļiem. Un tie, kas bija iedzimtie, dabūja uzvārdu Dzimtais.

Kā jūs nonācāt Sēlijā?

Jānis: Dzimto ģimene dzīvo Viesītē, bet mamma Ausma šobrīd ar vienu kāju dzīvo Mārupē, un pārējā laikā braukā uz laukiem Krustpilī. Viesītē mēs nonācām nejauši – jo es Viesītes muzejā atradu darbu, un sāku strādāt muzejā “Sēlija”, tāpēc – gribi, negribi – ikdienā man ļoti daudz jādomā par Sēliju. Viesītes muzejs ir īpašs ar to, ka tur ir Sēlijas šaursliežu muzeja ekspozīcija. Tas ir izveidots bijušajā šaursliežu dzelzceļa depo, kas tika likvidēts 1972. gadā, bet darbinieki daudz gadu garumā turpināja pulcēties, svinēt savus dzelzceļnieku svētus, kas Viesītē joprojām ir svarīgi. Un 2000. gadu sākumā dzelzceļa darbinieki arī bija tie, kas sāka veidot šo muzeju – viņi nāca kā brīvprātīgie – krāsoja, nagloja, veidoja ekspozīcijas, nesa priekšmetus, atpazīna cilvēkus, fotogrāfijas, dāvināja lietas. Un joprojām viņi iesaistās

muzeja dzīvē. Šobrīd šiem cilvēkiem ir 80 gadu un vairāk, un viņi vēl joprojām kā brīvprātīgo kopa reizi mēnesī tiekas, nāk uz muzeju, runā par vietējo vēsturi un tradīcijām, un man kā muzeja darbiniekam tas ir darba pienākums – ar viņiem runāt. Bet tieši viņi ir tie, kas man iedvesa vietējo sajūtu – ka mēs kā cilvēki, kas dzīvojam savā vietā, rūpējamies par savu pilsētu, arī varam veidot vēsturi un kaut ko darīt savas vietas labā.

Vai lēmumu pār pārvākšanos uz Viesīti ietekmēja arī tas, ka jums šajā pusē ir bijušas saknes?

Džeina: Izvēli ietekmēja tikai darbs. Pēc tam tās saknes tika piemeklētas. (*Smejas*)

Jānis: Saknes visādos veidos ir atradušās.

Tad pirms pārvākšanās jūs nemaz neidentificējāties kā sēļi?

Jānis: Es atzīmētu lodziņu “Kopš tā un tā gada”.

Džeina: Es nē.

Ausma: Bet Jāņa vecmamma vecmamma ir tīri no Sēlijas.

Jānis: Nē, nu, ja mums ir jāpierāda mūsu izcelsme ar asins paraugiem, to var atrast, jo Krustpils ir ļoti tuvu Sēlijai.

Bet tad šobrīd jūs visi jūtaties kā sēļi?

Jānis: Mēs kā ģimene – pilnīgi noteikti. Tas ir mans ikdienas darbs, tie ir cilvēki, kas man ir visapkārt. Es uzskatu, ka piederības sajūtu katrs cilvēks var radīt pats – ja viņš rūpējas par vietu, kurā dzīvo, interesējas par to un vēlas izdarīt kaut ko savas vietas labā – viņš var būt vietējais. Nav svarīgi, cik paaudzēs tu tur dzīvo un vai tev vietējos kapos ir atrodami senči. Tāpēc mani brīžiem mulsina jautājums: “Vai tu esi vietējais?” Nu, protams! Jo es dzīvoju Viesītē. Es esmu vietējais. Un mēs identificējamies arī tāpēc, ka es strādāju kopienas sadarbības tīklā “Sēlijas salas”, un mums ar ģimeni ir arī sava biedrība – tieši Viesītei. Mēs rīkojam vietējā mēroga pasākumus vietējai kopienai. Rīkojam zaļumballes, esam izdevuši krāsojamo grāmatu par Sēliju, šogad gatavojam bērniem uzdevumu burtnīcu par Sēliju. Tā kā šie bērni jau iemācās un uzaug ar to sajūtu.

Džeina: Viņi ir sēļi.

Jānis: Viņi pilnīgi noteikti ir sēļi.

Vai citi vietējie jūs arī ir pieņēmuši un uzskata par vietējiem?

Jānis: Es jūtos uzņemts.

Ko, jūsuprāt, nozīmē būt sēlim?

Džeina: Lepoties ar savu vietu, ar Sēliju. Kā jau jebkuram – kurzemnieks lepojas ar

Kurzemi, vidzemnieks – ar Vidzemi... Ir tās īpašās lietas un vietas Sēlijā, kas mums ir svarīgas.

Jānis: Pirmkārt, sēlis ir pašpietiekams cilvēks, kurš ir samierinājies, jūtas labi tā, kā ir. Neuzdod liekus jautājumus par to, kā nav. Tas ir pašpietiekams lauku cilvēks, kurš apzinās, ka daudz kā nebūs, bet viņu patiesībā tas netraucē. Jo tu nevari mainīt globālo situāciju – nevar Bebrenē vienā dienā būt pakomāts, ja tuvākais pakomāts ir 17 km attālumā.

Džeina: Sēlis spēj pielāgoties situācijai, kurā viņš ir. Ja viņam nav aptiekas, viņš kaut kā to risinās. Un mūsdienās ir iespējas to risināt, vairāk nekā kādreiz.

Jānis: Būt pašpietiekamam, būt radošam, sadarboties ar kaimiņiem.

Vai ir sēļiem ir savs īpašs temperaments?

Džeina: Pirmajā brīdī sēļi nav atvērti un ar visiem neapkampjas un nebucojas. Viņiem jāpieklūst palēnām. Ienācējam šeit var būt grūti, jo nav tā, ka uzreiz visi tevi pieņem un viss notiek. Tas notiek palēnām. Bet, kad pieņem, tad kārtīgi un pamatīgi.

Ausma: Bet sēļi ir pretimnākošāki kā kurzemnieki. Kurzemnieki ir daudz atturīgāki un daudz grūtāk pieņem ienācējus.

Jānis: Kā mana kolēģe saka – tie, kam šeit nepatīk, tie ilgi neiztur.

Kāds ir jūsu 3x3 stāsts?

Jānis: Patiesais stāsts ir cieši saistīts ar Sēliju, bet vēl pirms tam ir puspatiesais stāsts. Mēs esam folkloras dejotāji, un latviešu danči mums jau sen ir pazīstami. Rīgas danču klubs bija mana vieta un mani jaunieši, un 3x3 jau tur pat kaut kur apkārt bija. Arī Ilga Reizniece kādreiz reizi mēnesī RTU rīkoja 3x3 dančus un tur nāca 3x3 jaunieši. Bet man visu laiku bija priekšstats, ka tas ir tāds slēgtais snobu klubiņš, kurā iekļūt nevar, un ka viņi visi ir ļoti iedomīgi, domā, ka ir labākie. (*Smejas*) Dejo savu divaino repertuāru – noteiktos dančus, ko nedrīkst mainīt. Un viņi mūždien turas savās čupiņās. Bet tad es vēl nezināju, ka tas ir tāpēc, ka viņi vasarā iepazīstas

un tad vienkārši atkal gribas satikt viens otru. Es pāris reizes biju bijis ciemos uz 3x3 saieta dančiem un biju redzējis, kā tas 3x3 notiek, bet man nebija ilūziju, ka tur var tik iekšā. (*Smejas*) Un tad Ilze Cekule pēkšņi bija kļuvusi par Jēkabpils novada kultūras pārvaldes vadītāju, un rikoja 3x3 saietu Zasā, kas mums bija tuvumā. Un viņa kaut kādā veidā izdomāja mūs uzaicināt par ieviržu vadītājiem.

Džeina: Zasā notika 4. maija pasākums ar gājienu tautas tērpos. Mēs visi bijām tautas tērpos un es biju šuvusi saviem bērniem kreklus un audusi brunčus. Un, kad viņa to uzzināja, uzreiz jautāja, kāpēc es neesmu viena no ieviržu vadītājām. Es gan biju ļoti pārsteigta, jo es to darīju tikai brīvos brīžos, profesionāle es nebiju un neesmu joprojām. Viņa teica, ka vajag, es noticēju, pamēģināju un tiešām iepatīkās. Tas bija mūsu pirmais saiets. Un šis ir jau piektais.

Jānis: Mēs pilnīgi droši Ilzi un Lauri varam saukt par saviem 3x3 krustvecākiem, jo Ilze mums arī pirmajā saietā deva savu svētību un teica, ka mēs droši vien te paliksim. Un katram saieta dalībniekam, kurš ir pirmo reizi, beigās ir tāda eiforijas sajūta: "Kā man gribētos tikt uz nākamo!" Protams, savā ziņā tā ir laimes spēle. Nākamajos gadus mēs esam rakstījuši pieteikuma vēstules – tad mēs bijām vienkārši dalībnieki. Tā kā šogad, pateicoties Cekuliem, saiets atkal ir atnācis uz Sēliju, mēs atkal esam nokļuvuši ieviržu vadītāju statusā. Un šis ir pirmais saiets, kurā mums pievienojas arī vecmāmiņa.

Ausma: Un vecmāmiņa ļoti centīgi darbojas un ir sajūsmā. Vecmāmiņa šodien ir visaizņemtākā no visiem. Top zābaciņi, un taps arī pastaliņas. (*No somas izvelk un rāda līdz pusei pabeigtu arheoloģiskā tērpa ādas zābaku*).

Un ko Džeina un Jānis dara šajā saietā?

Džeina: Es mācu šūt Seces sienamos vainadziņus. Pēcpusdienā izvadāju bērnus, un tad ar mazāko atpūšos.

Jānis: Es vadu ievirzi "Es esmu Sēlijā". Mēs braucam pie sēļu saimniekiem, skatāmies, kā ganībās ganās brūnaļas, ēdam jaunpienu, iepazīstamies ar kombainiem un graudu kaltēm, vēl redzēsim, kā top dizaina dārza mēbeles, kā darbojas goda saimniece un kā top stikla māksla laukos. Un no rītiem ar Irbi apmeklēju "Laiques blodu".

Un ko jūs gribētu novēlēt 3x3 dalībniekiem?

Džeina. Izbaudīt šo nedēļu. Paņemt iespējami vairāk visam atlikušajam gadam, līdz nākamajam saietam. Lai gribas braukt vēl un vēl.

Ausma: Saglabāt latvietību un šo kopienas sajūtu, kas te visiem ir.

Jānis: Es novēlu arī pēc saieta braukt šurp uz Sēliju, un ņemt līdz draugus, radus un parādīt, cik te ir forši, un kādi te ir darbīgi cilvēki.

Šalkas bildēs

Meklējot zaļu dārgumus.

Auksts, garšīgs un mans!

Visu izšķir nodoms.

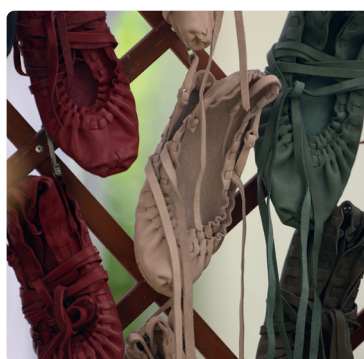
Sēžot uz apliem, arī domas ir apaļas.

Ieviržu kavētājus var atrast diķi.

Uz vakara pasaciņu lielie klāt paši pirmie.

Tepat pie pils ir "Kristāla kurpītes" stends, kurā var iegādāties etnogrāfiskos ādas apavus, kreklus, zeķes un arī ādas jostas, somas, aksesuārus un arī daudz ko citu interesantu. Iesakām!

Krūmos joko

Bebrs esot saēdies saldumus un pazaudējis zobu! Nometnieki satraukušies, bet, galu galā, ar superlīmi, ko aizdeva bērnu ievirzes "Radi dari brīnumus" dalībnieki, bebra zobs ir atkal vietā. Morāle – mazāk saldumu, vairāk bērnu ieviržu!

Andris R. sūdzas – nometnes vadītāja Ilze bieži aicina uz randiņu, bet, kad Andris atnāk, Ilze vienmēr saka: "Vēlāk!"

Adišanas ievirzē skolotāja salīdzināja diega biežumu ar oda zarnu. Bet Liene grib šo teicienu ieviest savā ikdienas dzīvē un piedāvā šādus variantus: "Man pacietība šodien tieva kā odu zarnas" vai "Tas budžets jau ir kā odu zarnas – knapi turas kopā".

Gatis K. vakar ļoti centīgi apmeklēja ievirzes (diemžēl visas, kurās jāsēž). Kādā brīdī sāka sāpēt mugura. Viņš aizšmauc aiz skatuves un dažādi stāpās uz priekšu un sāniem, bet vārda karte kā svārsts šūpojas uz visām pusēm. Garām gāja Inese K. un teica: "Es jau domāju, ka te mums rikstnieks strādā!"

Redakcija vēlas intervēt kādu ģimeni un zvana, lai norunātu tikšanos: "Labdien! Te zvana no avīzes redakcijas, vēlamies veidot rakstu par jūsu ģimeni." Bet ģimenes mamma atbild: "Ļoti jauki! Bet ziniet, mēs šonedēļ esam 3x3 nometnē Bebrēnē, nevarēsim." Galu galā noskaidrojās, ka arī avīze ir šajā pašā nometnē, un intervija būs! Vēl šonedēļ!

Noklausīts brokastu rindā. Sporta skolotājam ir 6 dēli. Atsevišķās situācijās viņš tos saskaita, un tas notiek tā: "pirmais, otrs, pirmais, otrs, pirmais, otrs."

Saruna ar kalēju veikalā rindā: "Ko kaļat? Nažus?" "Laimi!" "Nu, ja ir labs nazis, laimi var arī paņemt no kāda cita..."

Vakar tie, kuri nāca pirmie uz vakariņām, neizcepto vistu paspēja apēst pirms brīdinājuma. Viena no tām bija arī Inese K. Bet viņas mazdēliņš vēl nebija to paguvis un pēc paziņojuma atteicās to ēst. Inese paņēma dakšiņu un ar vārdiem "mans vēders ir kā klints" ielika vistiņu savā šķīvī un mierīgi notiesāja.

Arheoloģisko kreklu šūšanas darbnīcā piedalās arī divi vīri. Viens no rakstiem ir skujiņas raksts. Bet vai tad vīri var atcerēties tik sarežģītus vārdus! Viņi viens otram saka: "Šeit egli vajag?"

Ekskursiju autobusā neciešams karstums. Izbraucot no grants ceļa uz asfaltu, šoferis attaisa lūku un logus. Visi pasažieri noelšas, viens otram prasa, nu, vai ir labāk. Seko atbilde: "Citādāks karstums!"

Saieta kora vadītāja Rita Birzule priecējās: "Brīžam unisons bija gandrīz unisons."

Darba grupa ir uzdevumu augstums un strādā visu cauru diennakti. Piemēram vakar, plkst. 1 naktī, kad kāds nometnieks bārā nopirka dzērienu pudelē, bet nevarēja atvērt, Lauris C. bija klāt tajā pašā mirklī ar atbilstošu instrumentu. Tāda, lūk, ir kārtība nometnē! It īpaši pie alus letes.

Horoskopi kārklos, 01.07. - 02.07.

AUNS: Tu nevarētu būt labs laupītājs, jo visās telpās parādies ar dzienu troksni un spozmi. Daudz par to nebēdā un šodien neļaujies pašpārmētumiem – atceries, ka ļaudis negaida no pārķona klusu grabēšanu. Tev ir spēks un tev ir vara, un, cerams, arī vara (vai vismaz koka) taure, ko paņemt līdz uz atvērto mikrofonu.

VĒRSIS: Šodien nekaunies no savām vēlmēm pēc ērtības un komforta – dančos vari noraudzīties, atgūlies ozola pavēnī, vakariņot vari bezgalīgi lēni, un dikt, ja gribas, līdz pat saules lēktam. Ja agri uznāk miegs, nevairies no tā, pat, ja galva atdusas uz kausa, un par segu kalpo kroga beņķis.

DVĪŅI: Gluži kā pūķim, nocērtot vienu galvu, vietā ataug sešas, arī tev katra izdomāta doma aizsāks piecas vēl neapcerētas. Atceries, ka par beigām svarīgāks ir sākums, tāpēc, ja pļāpājot kļūst garlaicīgi, vari nepūlēties teikumam pabeigt. Savējie sapratīs.

VĒZIS: Vēzi, atceries: tas, ka citiem ir karsti un valstī tiek pārspēti karstuma rekordi, nenozīmē, ka tu nedrīksti ietīties savā mīļākajā villainē, jo tā glīti izskatās un ir tev ļoti mīļa. Driķst arī uzvilkt vilnas zeķes – stāsta, ka patiesībā tās palīdzot regulēt temperatūru pat labāk, nekā neapsegta miesa.

LAUVA: Ja nokavē kādu ievirzi, izmanto savu vēlino ierašanos kā iespēju nelielai stand-up performancei. Pasaule ir tava skatuve, un cilvēkiem taču jājūtas pateicīgiem, ka viņi var būt klātesoši uz tās notiekošajā izrādē bez maksas.

JAUNAVA: Kāds ir pamanījies un novērtējis tavu labo gaumi. Tuvojas kaut kas labs un skaists, un ne pārāk skaļš, un ne pārāk

Viss sākas ar nozaudētām vārda kartēm, un lūk, kā turpinās! "Es" meklē un aizvien vairāk nometnieku!

Paulas Marijas Janševicas zīmējums

stūrainis, un, ne pārāk dzeltens vai sarkans, vai zils, vai zaļš. Atceries, ka, lai arī visi cilvēka orgāni ir vienlīdz svarīgi, tu tomēr esi pasaules naba – un naba taču ir pasaules sākums.

SVARI: Nesteidzies, šodien nesteidzies. Ja nevari izlemēt, kurā krēslā sēdēt, pastāvi un padomā – mēs apšēdīsimies uz grīdas un dosim tev laiku. Dievs taču Pasauli arī neradīja vienā dienā.

SKORPIONS: Reizēm cilvēki nevar saprast, vai tu ar savu skatienu viņus centies apburt vai nolādēt. Atceries par zibeni – tas var sašķelt ozolu uz pusēm, bet bez tā cilvēks nebūtu ticis pie uguns.

STRĒLNIEKS: Ja šonakt impulss sauc mesties naktī ezerā, klausī tam, tikai iepriekš pārliecinies, ka tev ir līdzī trīs uzticami draugi un asinis ir skaidras. Nikšanas laikā aicinām visās dziesmās pievienoties ar harmoniju otrajā oktāvā.

MEŽĀZIS: Tu visu esi ļoti labi izplānojis, Mežāzi, un visi to zina, tikai negrib vēl atzīt – bet tas tāpēc, ka viņiem liekas jautri ar tevi ķīvīties. Tu zini, kur ir jādodas, un tie, kas zina, kas tiem nāk par labu, sekos tavās pēdās.

ŪDENSVĪRS: Saki skaļi savu nupat prātā ienākušo domu, pat, ja tev blakus stāv svešinieks, laukakmens vai ods. Vārds pa vārdam, no vienas domas var izaugt vesels stāsts, un tu, protams, esi tā galvenais varonis. Jautājums vien: vai pūķis, kas jāuzvar, tev vēl ir priekšā, vai arī šis ir ceļš atpakaļ mājās?

ZIVIS: Šodien tauriņi, mākoņi, izirušas svārkmalas, rupjmaizes drupačiņas un ūdensmērītāji diķi visi ir kā punktiņi gleznā, kurai esi pienācis par tuvu. Pasper soli atpakaļ, un tu ieraudzīsi, kas ir tas, uz ko lūkojies patiesībā.

"Krūmu šalku" redakcija:

Gundega Kalendra, Elizabete Lukšo-Ražinska, Uldis Mauriņš,
Elīna Vendija Ribena, Paulīne Krūmiņa, Alda Palmbaha

Foto meistars: Jānis Ruginis

Aicinām piedalīties avīzes tapšanā! Avīze atspoguļo 3x3 saieta dzīvi. To veidojam gan mēs, redakcija, gan tu, saieta dalībnieki! Ja tev ir jociģi atgadījumi, nopietni stāsti, interesantas bildes, sūti uz redakciju: laba.gundega@gmail.com, 26644555 vai nāc ciemos!